

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2020

aruandeaasta lõpp: 31.12.2020

sihtasutuse nimi: Sihtasutus Keskkonnaõiguse Keskus

registrikood: 90008117

tänavatalu nimi, Telliskivi tn 60a/3

maja ja korteri number:

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihnumber: 10412

telefon: +372 7424524, +372 55683880

e-posti aadress: k6k@k6k.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	9
Bilanss	9
Tulemiaruanne	10
Rahavoogude aruanne	11
Netovara muutuste aruanne	12
Raamatupidamise aastaaruande lisad	13
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	13
Lisa 2 Raha	14
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	14
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	15
Lisa 5 Laenukohustised	15
Lisa 6 Võlad ja ettemaksed	16
Lisa 7 Võlad töövõtjatele	16
Lisa 8 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	16
Lisa 9 Annetused ja toetused	17
Lisa 10 Tulu ettevõtlusest	18
Lisa 11 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	18
Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud	18
Lisa 13 Tööjõukulud	19
Lisa 14 Seotud osapooled	19
Aruande allkirjad	20
Vandeauditiitori aruanne	21

TEGEVUSARUANNE

Missioon ja eesmärgid

SA Keskkonnaõiguse Keskus (KÕK) on sõltumatu ekspertorganisatsioon, mille asutasid 2007. a novembris Eestimaa Looduse Fond (ELF) ja keskkonnajuristid Kärt Vaarmari, Liis Keenberg ja Silver Nittim.

KÕKi missiooniks on pakkuda juriidilist ekspertteadmist keskkonnaõiguse normide kujundamisel ja nende rakendamisel, seistes keskkonnavalaste avalike huvide eest.

Visioonina oleme seadnud eesmärgiks, et keskkonnaõiguse normid ning nende rakendamine tagavad inimeste tervise- ja heaoluvajadustele vastava keskkonna ning loodusliku mitmekesisuse, ning et seejuures:

- ametnikud teevad keskkonda mõjutavaid otsuseid avatult ja argumenteeritult, koguvad piisavalt infot otsuste võimaliku mõju kohta ning kaaluvad asjakohaselt erinevaid huve.
- üldsuse esindajad suudavad oma huve otsustusprotsessides asjakohaselt väljendada ja kaitsta.

KÕKi kui keskkonnaõiguse arendaja visiooniks on olla aktsepteeritud avalike keskkonnahuvide eest seisev keskkonnaõiguse ekspert, kes tegutseb kompetentselt ja läbipaistvalt.

Organisatsioon

KÕKi meeskonnas toimusid 2020. aastal suured muudatused. Mai lõpus alustas tööd uus tegevjuht Tarmo Treimann ning juunist jurist Triin Jäädmaa, kes oli varem teinud KÕKis praktikat. Töölt lahkusid jurist ja KÕKi pikaajaline vedaja Siim Vahtrus ning bürojuht ja assistent Pille Priks. Oktoobris lahkus töölt jurist Kadi-Kaisa Kaljuveer ning oktoobri lõpus asus KÕKi juristina tööle Tiina Georg. KÕKis jätkasid senistest töötajatest juristid Merlyn Mannov ja Kaarel Relve ning kommunikatsioonijuht Katre Liiv. Juhatusse kuulusid kuni juunini Siim Vahtrus, Kadi-Kaisa Kaljuveer ning Pille Priks, alates juunist Kadi-Kaisa Kaljuveer ja Tarmo Treimann ning alates oktoobrist on juhatus üheliikmeline – juhatuse liikmeks on Tarmo Treimann. 2020. aasta lõpust alates osaleb konkreetsel teemadel (eelkõige kliimavaldkonda puudutavatel) KÕKi töös välise eksperdina ka üks asutajaliikmetest Kärt Vaarmari.

KÕKi nõukogus muudatusi ei toimunud, sinna kuuluvad endiselt Airi Andresson (esimees), Silvia Lotman ja Kadri Tillemann.

Finantsid ja rahastamine

Finantsnäitajad

KÕKi bilsansimaht oli 31.12.2020 seisuga 31 887 eurot ja aasta jooksul saadi tulusid 176 111 eurot. Aruandeaasta tulem oli -4868 eurot. Tegevjuhtkonnale arvestati tasusid 2075 eurot (2019. aastal 5760 eurot).

Möödunud aastaga võrreldes projektitoetuste maht ja osakaal suurenesid - projektitoetusi saadi 131 041 eurot (2019. aastal oli projektitoetusi 65 279 euro eest). Vähenes aga tulu ettevõtlusest 44 494 eurot (2016. aastal 65 737 eurot). 2020 aastal koguti ka annetusi ja annetustena laekus 576 eurot (2019.a 0 eurot)

Olulisemad finantsnäitajad:

Maksevõime üldine tase = käibevara/lühiajalised kohustused = 0,89

Võlakordaja = kohustused / varade maksumus = 1,12

Rahaliste vahendite tase = raha / lühiajalised kohustused = 0,51

Saadud annetused ja toetused võrreldes eelmise perioodiga=
2020 toetused/2019 toetused= 2,02

Projektirahastus

Projektitoetuste kaudu toetasid KÕKi tegevusi 2020. a Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK), Avatud Eesti Fond (läbi Aktiivsete Kodanike Fondi toetuste), Euroopa Kliimainitsiatiiv (EUKI) ja Euroopa Komisjon (läbi ühenduse Justice&Environment 2017. a tegevustoetuse ja LIFE projektide). Kokku oli 2020. a töös 7 projekti (2016. a 6 projekti):

KIK:

- Igakuine keskkonnaõiguse uudiskiri (kuni oktoober 2020).
- LIFE projekti NaturallyEst kaasrahastus (jätkub 2021)

Avatud Eesti Fond (Aktiivsete Kodanike Fond):

- Aktiivse vabaühenduste kliimavõrgustiku arendamine (koos Eesti Rohelise Liikumise ja Eestimaa Looduse Fondiga, jätkub 2021).
- Maavarade kaevandamisest mõjutatud kogukondadele koostööplatvormi loomine (koos Purtse Jõe Arenduskeskuse ja esialgu Eesti Maavarade Ühendusega/hiljem Eesti Rohelise Liikumisega, jätkub 2021)

EUKI:

- Kliimamuutus ja Eesti energeetika tulevik (koos Eestimaa Looduse Fondi ja Eesti Rohelise Liikumisega, kuni 31.12.2020).

Euroopa Komisjon:

- Juurdepääs õigusemõistmisele keskkonnanõuandajate - õigusala spetsialistide teadlikkuse tõstmine (koos Justice&Environment koostöövõrgustikuga ja ühendusega ClientEarth, 2017 kuni 31.12.2020);
- Looduskaitsealase teadlikkuse tõstmine ning konfliktide lahendamine Natura 2000 aladel – NaturallyEst (koos Eestimaa Looduse Fondi, Tartu Ülikool, Looduse Omnibussiga 2017 -2021);
- Osalemine Justice&Environment 2017. a töös.

Ettevõtlus

KÕKi õigusteenus hõlmab nii nõustamist juhtumites kui esindamist kohtuasjades, samuti juriidiliste analüüside ja ülevaadete koostamist. Lisaks korraldame keskkonnaõigust puudutavatel teemadel tasulisi koolitusi.

Tegemist on sotsiaalse ettevõtlusega – osutame teenust nii sisuliste eesmärkide saavutamiseks (nt soodsa hinnaga õigusabi kättesaadavus keskkonnanõuandajates) kui ka omatulu teenimiseks. Ettevõtlusest saadud kasumit kasutab KÕK kogu ulatuses avalikes huvides – projektide kulude omafinantseeringute ning muude tegevustega seotud üldkulude katteks.

2020. a ettevõtlustulu oli väiksem kui 2019. a – 44 494 eurot (2019. aastal 65 737 eurot). Ettevõtlustulu vähenemine oli seotud eelkõige oluliste muutustega KÕKi meeskonnas. Klientide tagasiside õigusteenusele on olnud jätkuvalt positiivne, samuti on olnud rahul KÕKi koolitustel osalejad.

Valdkonnaülesed tegevused

Keskkonnaõiguse alase info levitamine

Keskkonnaõiguse reeglite hea rakendamine eeldab, et kõik asjaosalised on reeglite sisust teadlikud. Seepärast on keskkonnaõiguse alase info levitamine KÕKi tegevustes olulisel kohal juba organisatsiooni loomisest alates.

2020. a jätkasime juba kaheteistkümnendat aastat igakuise **keskkonnaõiguse uudiskirja** väljaandmist. Uudiskirja lugejate hulgas on nii ametnikke, ettevõtjaid kui keskkonnaaktiviste, kelle jaoks uudiskiri aitab luua ühist infovälja ja teadmist keskkonnaõiguse arengutest. Kui viimastel aastatel on uudiskirja väljaandmist toetanud Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK), siis 2020. aasta voo eest me selleks toetust ei saanud ja pidime alates oktoobrist leidma täiendavaid vahendeid uudiskirja välja andmiseks, sh kogusime Annetamistalgute käigus annetusi. Talgutel osutus raha kogumisest edukamaks uudiskirja kohta teabe levik, e-postile tellijate arv suurenes ca 20% ning tänaseks on tellijaid üle 650, loetavus veebis ühes kuus keskmiselt ligi 1000.

Uudiskirjas kajastatu põhjal täiendame jooksvalt ka oma **Materjalide rubriiki**, kust keskkonnaõiguse rakendajad ja teised huvilised leiavad kiiresti kõige tähtsamad infoallikad erinevate keskkonnaõiguse alateemade kohta.

Jätakuvalt on populaarne 2015. a kevadel veebis avaldatud **keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) kommentaarid**. Veebis vaadati neid 2020. a keskmiselt 1432 korda kuus.

Muud keskkonnavalased õigused

KÕKi strateegiline eesmärk on, et avalikkusel oleks võimalik osaleda olulise keskkonnamõjuga otsuste tegemises varases etapis ja tõhusalt, et inimesed oskaksid selliste otsuste tegemises osaleda ning et otsustes arvestataks õigusega puhtale keskkonnale ja inimeste heaolu vajadustega.

2020. a oli sarnaselt varasemaga meie peamine eesmärk, et kohalikele kogukondadele ja keskkonnavalastele oleks kättesaadav elementaarne info ja tugi, mida planeeringute ja keskkonnavaluste menetluses osalemiseks vaja on. Jätakuvalt on tasuta kättesaadavad KÕKi kodulehel 2012. a avalikustatud **juhised keskkonnavaluste tegemises osalemiseks**, mida uuendati 2018. aastal. Jätakuvalt pakume abivajajatele **kättesaadava hinnaga õigusnõu** tasulise teenuse raames.

Koos J&E ja ClientEarthiga viisime ellu Euroopa Komisjoni rahastatava **projekti „Juurdepääs õigusemõistmisele keskkonnavalaste - õigusala spetsialistide teadlikkuse tõstmiseks“**. 2020. aastal korraldasime kokku 4 koolitust, neist 2 vabavahenduste – peamiseks sihtrühmaks olid juristid, asumiseltsid ja keskkonnavalastepõhised organisatsioonid ning 2 kohalikele omavalitsustele. Vahendasime ka infot üle-Euroopa toimunud veebiseminaride „Samm-sammuline praktiline juhend ELi asutustelt keskkonnateabe küsimiseks ja keeldumiste vaidlustamiseks“ ja „Loodusdirektiivi rakendamine kohtutes“ kohta.

Hea haldus

KÕKi eesmärk on tagada, et ametnike poolt tehtavad otsused oleksid hästi läbi kaalutud ning täidetaks elementaarseid nõudeid selliste otsuste vormistamisele ja menetlusele. **2020. a esimeses pooles korraldasime kolm koolitust**: 23.01.2020 Keskkonnavaluste hindamise reeglid ja praktika kohalikus omavalitsuses, 17.02.2020 kaasamise koolitus jäätmevaldkonna spetsialistidele, 20.02 koolitus advokatuurile. Lisaks projekti „Juurdepääs Juurdepääs õigusemõistmisele keskkonnavalaste - õigusala spetsialistide teadlikkuse tõstmiseks“ raames sügisel 2020 kaks koolitust kohalikele omavalitsustele teemal "Ehituslubade ja planeeringute vaidlustamine keskkonnavalastel".

Jätkame KOV-dele **õigusteenuse pakkumisega**, aidates neil kaalutusotsuseid (nt planeeringute kehtestamise otsused) vormistada või neid kohtus kaitsta.

Tugiteenus ja koostöö

Jätkasime aktiivselt [Eesti Keskkonnaühenduste Koja](#) (EKO) tegemistes kaasalöömist. Jaanuaris 2020 algatas Euroopa Komisjon nn PILOT-menetluse seoses metsaraiete puhul Natura-hindamise puudumise teemaga. Lõime ka kaasa erinevate seisukohtade koostamisel või kooskõlastamisel (nt aitasime koostada EKO seisukohti [Eesti riiklikule energia ja kliimakavale](#) ja [Suure väina püsiühenduse ja selle toimimiseks vajaliku taristu riigi eriplaneeringu ning keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise](#) kohta).

Osalesime aktiivselt ka rahvusvahelise keskkonnaõiguse alase võrgustiku [Justice and Environment](#) tegevustes.

I poolaastal lõime kaasa ELFi ACF (Active Citizens Fund) poolt rahastatud metsandusteemalises projektis, milles koostasime õiguslikud juhised kohaliku tasandi metsaotsuste langetamiseks ja nendes osalemiseks - üks kohalikele omavalitsustele ja teine kohalike kogukondadele.

Fookusteemad

Müra

Päevakorral olid jätkuvalt mürareeglite muudatused, mis jõustusid 2017. aasta alguses. Lõpetasime I poolaastal projekti, mille raames analüüsisime KOV mürakaartide ja koostatud tegevuskavade praktikat. Tagasime projekti raames KOV mürakaartide riigi geoportaalis avaldamise, töötasime välja juhendid KOV mürakaartide ja tegevuskavade koostamiseks ning strateegiliste mürakaartide koostamiseks. Juhendeid tutvustasime sihtrühmadele 18.02 Tallinnas ja 20.02 Tartus.

II poolaastal [esindasime edukalt Tuula küla kogukonda kohtuvaidluses](#) Saue vallaga seoses naabruskonnas asuvalle motokrossirajale tähtajatu kasutusloa andmisega.

Maapõu

Alustasime projekti „Maavarade kaevandamisest mõjutatud kogukondadele koostööplatvormi loomine“ elluviimist. Projekti viime läbi koos Eesti Rohelise Liikumise ja Purtse Jõe Arenduskeskusega. Projekti eesmärk on edendada kogukondade aktiivsust ja pädevust kaasa rääkida planeeritavate ja juba olemasolevate kaevanduste planeerimisel ja töö korraldamisel. Projekti raames loome kogukondadevahelist koostööd võimaldava platvormi; teavitame kogukondi maavarade kaevandamise menetlusprotsessi sisust ja osalemisvõimalustest ning edendamine kaevandamise menetlusprotsessides osalemist.

Valik meediakajastusi:

[Keskkonnaühendused kaardistavad kaevandamispiirkondi](#). Virumaa Teataja, 18.06.2020

Natura 2000

Jätkasime koostöös ELFiga Natura-teemalise LIFE-projekti (NaturallyEst) elluviimist. Projekti tuumaks on lahenduste leidmine konfliktidele, mis tekivad seoses Natura 2000 võrgustikuga. Seda mitte pooli vaidlustes esindades, vaid parandades asjaosaliste teadlikkust, omavahelist suhtlust ja kompromisse otsides. Anname nõu, kuidas tegevusi nii sättida, et õigust järgitakse ja loodusväärtused säilivad. Teisest küljest püüame anda nõu ka ametnikele, et vältida liigsete piirangute seadmist. Alustasime juhtumianalüüside ja käsiraamatu kirjutamist. Käsiraamatus selgitatakse asjakohast EL ja Eesti õigust ning kohtupraktikat, kirjeldatakse juhtumeid ja antakse soovitusi.

Valik meediakajastusi:

[Siim Vahtrus: kohalikul võimul on kaks viisi, kuidas raietegevusse sekkuda.](#) Maaleht, 05.03.2020

[Kaarel Relve: hoiualal ehitamisel tuleb mõjusid hinnata.](#) Postimees, 24.01.2020

[Kaarel Relve: ehitiste võimalikkusest hoiualal.](#) Postimees, 24.01.2020

Kliimamuutused

Viisime koos partneritega (Eesti Roheline Liikumine ja Eestimaa Looduse Fond) ellu EUKI rahastatud [kliimaprojekti](#). Projekti eesmärk oli mõtestatud ning kõiki osapooli kaasava arutelu tekitamine Eestis energeetika tulevikustsenaariumide teemal. Sel perioodil rääkisime kaasa erinevates kliimaprotsessides (sh koostasime seisukohad VKG Kaevandused OÜ Oandu kaevanduse kaevandamisloa taotluse KMH programmile ja AS Enefit Kaevandused Ahtme II kaevanduse kaevandamisloa KMIN119 muutmise ja pikendamise taotluse KMH täiendatud programmile), aitasime korraldada 15. mail toimunud õiglase ülemineku kaasamisteemaline veebiseminari ja 20. mail Ida-Viru roheplaani ümarlauda. Valmisid ka Praxiselt tellitud [Ida-Virumaa õiglase ülemineku võimaluste analüüs](#), RAKElt tellitud [Ida-Virumaa põlevkivisektori tööjõukulude analüüs](#) ning Domus Dorpatensise juhtimisel koostatud [Ida-Virumaa rohelaani taastuvenergia- ja energiatõhususe ettepanekud](#).

2020.a. alustasime ka ACF [vabaühenduste kliimavõrgustiku edendamise projektiga](#). Projekti eesmärk on kodanikuühiskonna mõju suurendamine erineva tasandi kliimapolitikat suunavates protsessides. Projekti partnerid on Eestimaa Looduse Fond ja Eesti Roheline Liikumine. Meie roll on suurendada kohaliku tasandi ühenduste huvi ja võimekust kliimateemades kaasa rääkimisel.

KÕKi juristid esindasid ka MTÜd Loodusvõlu (Eesti kliimanoored, Fridays for Future liikumine) kohtuvaidluses Enefit õlithase ehitusloa tühistamiseks, mis on Eesti esimene kliimaargumentidel põhinev kohtuasi.

Valik meediakajastusi:

[Kadi-Kaisa Kaljuveer: Eesti esimene kliimakabeus alles kogub hoogu.](#) ERR, 14.08.2020

[Miks pole Eestis kliimakaebuseid? Kuidas on nendega läinud mujal maailmas?](#) Eesti Päevaleht, 12.05.2020

[Kliimastreikijad andsid õlithase kohta kohtusse Eesti esimese kliimakaebuse.](#) Eesti Päevaleht, 28.04.2020

[Õiglase üleminek vajab ühiskondlikku debatti.](#) Bioneer, 09.04.2020

[Kriisiajal uuele õlithasele miljonite andmine ajab kriitikud marru: see on vastutustundetu!](#) Delfi Ärileht, 27.03.2020

Suurobjektid

Olime kaebaja esindaja õigusnõustajad looduskaitseõiguse küsimustes [Rail Balticu maakonnaplaneeringute kohtuasjas](#). Riigikohus otsustas osaliselt tühistada Pärnu maakonnaplaneeringu just looduskaitse nõuete rikkumise tõttu.

Valik meediakajastusi:

[Eesti suurim kana tegi Rail Balticule 1:0.](#) Eesti Ekspress, 17.06.2020

Olulisimad plaanid 2021. aastaks

2021. aasta plaanid lähtuvad eelkõige KÕKi strateegiast.

Keskkonnaõiguse alase info levitamine

KÕK jätkab 2021. a **igakuise uudiskirja** väljaandmist – taotleme KIKist projektile rahastust alates 2021 II poolaastast.

Keskkonnavalased õigused

Keskkonnavalaste õiguste tagamiseks plaanime **jätkata soodushinnaga õigusabi andmist** kohalikele kogukondadele ja keskkonnaorganisatsioonidele strateegilistes küsimustes.

Hea haldus

Heade keskkonnaotsuste edendamise eesmärgil jätkame koolitustega ametnike jaoks olulistel teemadel. Samuti jätkub omavalitsuste nõustamine üksikjuhtumitel.

Suurobjektide rajamine

Jätkame 2021. a suurobjektide planeerimise praktika jälgimist ning vajadusel õigusabi osutamist tasulise teenusena.

Müra

Jätkame õigusabi osutamist erinevates mürateemalistes juhtumites.

Maapõu

Jätkame projekti „Maavarade kaevandamisest mõjutatud kogukondadele koostööplatvormi loomine“ elluviimist ning plaanime jätkata õigusabi osutamist juhtumites.

Natura 2000

Koos Eestimaa Looduse Fondiga osaleme LIFE-projekti elluviimisel, mille sisuks on inimeste teadlikkuse tõstmine Natura aladest ja nende väärtustest. Valmivad käsiraamat ja juhtumianalüüsid ning jätkame koos ELFiga abivajajatele Natura 2000 võrgustiku kaitsega seotud **juhtumites tasuta õigusliku ning looduskaitsealase nõu andmist**.

Kliimamuutused

2021. a plaanime jätkata osalemist riigi tasandil kliimamuutuse küsimuses tehtavates otsustes) ning jätkame muude tegevustega selleks, et hoida juba tekkinud diskussiooni teemal, kuidas Eesti saaks kiirelt ja tõhusalt vähendada oma kasvuhoonegaaside heidet, sh lõpetada põlevkivi kasutamine energiaallikana.

Jätkame tegevust kliimavõrgustikus ning oleme esitanud või esitamas koos partneritega erinevaid projekte erinevatele rahastajatele (ACF, EUKI) kliimateemadega tegelemiseks.

Organisatsiooni arendamine

Soovime parandada KÕKI mõju hindamise süsteemi ning tegeleda KÕKI kuvandi ja mõju kommunikeerimise teemaga, oleme selleks saanud toetust KÜSKI arenguhüpet ettevalmistavast voorust ja plaanime esitada taotluse ka KÜSKI sügisesse arenguhüppe vooru.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2020	31.12.2019	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	18 162	41 122	2
Nõuded ja ettemaksud	13 725	9 993	3
Kokku käibevarad	31 887	51 115	
Kokku varad	31 887	51 115	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Laenukohustised	0	8 000	5
Võlad ja ettemaksud	26 855	20 477	6
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	8 840	21 578	8
Kokku lühiajalised kohustised	35 695	50 055	
Kokku kohustised	35 695	50 055	
Netovara			
Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	735	735	
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	325	11 186	
Aruandeaasta tulem	-4 868	-10 861	
Kokku netovara	-3 808	1 060	
Kokku kohustised ja netovara	31 887	51 115	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2020	2019	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	131 617	65 279	8,9
Tulu ettevõtlusest	44 494	65 737	10
Kokku tulud	176 111	131 016	
Kulud			
Sihotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-57 427	-14 946	11
Mitmesugused tegevuskulud	-7 019	-7 750	12
Tööjõukulud	-116 400	-119 138	13
Kokku kulud	-180 846	-141 834	
Põhitegevuse tulem	-4 735	-10 818	
Intressikulud	-133	-43	
Aruandeaasta tulem	-4 868	-10 861	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2020	2019	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	-4 735	-10 818	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-3 789	13 170	
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-6 360	20 869	
Kokku rahavood põhitegevusest	-14 884	23 221	
Rahavood investeerimistegevusest			
Antud laenud	-2 400	-2 457	
Antud laenude tagasimaksud	2 457	2 420	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	57	-37	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenud	0	8 000	5
Saadud laenude tagasimaksud	-8 000	0	5
Makstud intressid	-133	-43	
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-8 133	7 957	
Kokku rahavood	-22 960	31 141	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	41 122	9 981	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-22 960	31 141	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	18 162	41 122	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

			Kokku netovara
	Sihtkapital/ Osakapital nimiväärtuses/ ReserVKapital	Akumuleeritud tulem	
31.12.2018	735	11 186	11 921
Aruandeaasta tulem		-10 861	-10 861
31.12.2019	735	325	1 060
Aruandeaasta tulem		-4 868	-4 868
31.12.2020	735	-4 543	-3 808

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

SA Keskkonnaõiguse Keskuse raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga. Finantsaruandluse standardi põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse bilansis raha kirjel ja rahavoogude aruandes arvelduskontode jääke.

Nõuded ja ettemaksud

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse ettevõtte tavapärase tegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid. Nõudeid ostjate vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (s.o nominaalväärtus miinus vajadusel tehtavad allahindlused).

Individuaalselt oluliste nõuete väärtuse langust (st. vajadust allahindluseks) hinnatakse iga ostja kohta eraldi, lähtudes eeldatavasti tulevikus laekuvate summade nüüdisväärtusest. Selliste nõuete puhul, mis ei ole individuaalselt olulised ja mille suhtes ei ole otseselt teada, et nende väärtus oleks langenud, hinnatakse väärtuse langust kogumina arvestades eelmiste aastate kogemust laekumata jäänud nõuete osas. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumist kajastatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu vähendamisena.

Finantskohustised

Kõik finantskohustised (võlad hankijatele, võetud laenud, viitvõlad, väljastatud võlakirjad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustised) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil (v.a edasimüügi eesmärgil soetatud finantskohustised ning negatiivse õiglas väärtusega tuletisinstrumendid, mida kajastatakse nende õiglas väärtuses).

Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglas väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustistelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või ettevõtte pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva. Laenukohustisi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustisi, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Annetused ja toetused

Annetuste ja toetuste kajastamisel on lähtutud RTJ 12st.

Tegevuse sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna siis, kui:

- (a) sihtfinantseerimise laekumine on praktiliselt kindel; ja
- (b) sihtfinantseerimisega seotud sisulised tingimused on täidetud.

Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena. Vastavat kohustust kajastatakse bilansis lühi- või pikaajalisena olenevalt sellest, millal toimub sihtfinantseerimisega kaasnevate tingimuste täitmine.

Toetused, mida saadakse eelmistel perioodidel tekkinud kulude eest või millega ei kaasne täiendavaid tulevikku suunatud tingimusi, kajastatakse tuluna perioodis, millal toetus laekus.

Tulud

Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamise järel või juhul kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist. Teenuse osutamisest saadavad tulud kajastatakse tekkepõhiselt proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamise kaasnevad kulutused tulude ja kulude vastavuse printsiibist lähtudes.

Kulud

Kulud on kajastatud tekkepõhiselt, tulude ja kulude vastavuse printsiibist lähtudes.

Seotud osapooled

SA Keskkonnaõiguse Keskus aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks asutajaid, tegev- ja kõrgemat juhtkonda ning eespool loetletud isikute lähisugulasi ja nendega seotud ettevõtteid.

Rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2020	31.12.2019
Arvelduskontod	18 162	41 122
Kokku raha	18 162	41 122

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2020	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	0	0
Ostjatelt laekumata arved	0	0
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	45	45
Muud nõuded	2 400	2 400
Laenunõuded	2 400	2 400
Sihtfinantseerimise nõuded	11 280	11 280
Kokku nõuded ja ettemaksed	13 725	13 725
	31.12.2019	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	6 807	6 807
Ostjatelt laekumata arved	6 807	6 807
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	52	52
Muud nõuded	2 534	2 534
Laenunõuded	2 457	2 457
Viitlaekumised	77	77
Sihtfinantseerimise nõuded	600	600
Kokku nõuded ja ettemaksed	9 993	9 993

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2020		31.12.2019	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks		291		2 536
Üksikisiku tulumaks		3 113		2 721
Erisoodustuse tulumaks		12		12
Sotsiaalmaks		5 763		5 529
Kohustuslik kogumispension		348		334
Töötuskindlustusmaksed		417		375
Intress				2
Ettemaksukonto jääk	45		52	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	45	9 944	52	11 509

Lisa 5 Laenukohustised

(eurodes)

	31.12.2020	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta		
Lühiajalised laenud						
Maaelu Edendamise SA laen	0	0				
	31.12.2019	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta		
Lühiajalised laenud						
Maaelu Edendamise SA laen	8 000	8 000			5%	30.04.2020
Lühiajalised laenud kokku	8 000	8 000				
Laenukohustised kokku	8 000	8 000				

Lisa 6 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2020	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	6 354	6 354
Võlad töövõtjatele	10 557	10 557
Maksuvõlad	9 944	9 944
Kokku võlad ja ettemaksed	26 855	26 855
	31.12.2019	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	589	589
Võlad töövõtjatele	8 379	8 379
Maksuvõlad	11 509	11 509
Kokku võlad ja ettemaksed	20 477	20 477

Lisa 7 Võlad töövõtjatele

(eurodes)

	31.12.2020	31.12.2019
Töötasude kohustis	6 541	6 941
Puhkusetasude kohustis	3 942	1 235
võlad aruandvatele isikutele	74	203
Kokku võlad töövõtjatele	10 557	8 379

Võlgadena töövõtjatele on kajastatud detsembri eest arvestatud töötasud, mis kuulusid väljamaksmisele jaanuaris 2021. puhkusetasude kohustis on arvestatud kasutamata puhkusepäevade inventuuri alusel.

Lisa 8 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

	31.12.2018		Laekunud	Kajastatud tulemiaruanandes	31.12.2019	
	Nõuded	Kohustised			Nõuded	Kohustised
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks						
Euroopa Liit LIFE Naturally EST-LIFE		3 977		-3 977		0
Euroopa Liit LIFE J&E LIFE+	12 052		24 194	-12 142	0	
Euroopa Liit LIFE EARL A2J		0	4 111	-4 111		0
Keskkonainvesteeringute Keskus			25 602	-23 602		2 000
EKO Sihtkapital			2 400	-3 000	600	
European Climate Initiative EUKI		0	38 024	-18 446	0	19 578
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	12 052	3 977	94 331	-65 278	600	21 578
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	12 052	3 977	94 331	-65 278	600	21 578
	31.12.2019		Laekunud	Kajastatud tulemiaruanandes	31.12.2020	
	Nõuded	Kohustised			Nõuded	Kohustised
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks						
Euroopa Liit LIFE Naturally EST-LIFE	0	0	19 750	-19 750	0	0
Euroopa Liit LIFE J&E LIFE+	0	0	12 000	-12 000	0	0
Euroopa Liit LIFE EARL A2J	0	0	0	-4 211	4 211	0
Keskkonainvesteeringute Keskus	0	2 000	11 374	-13 374	0	0
EKO Sihtkapital	600	0	3 800	-4 000	800	
European Climate Initiative EUKI	0	19 578	43 600	-69 447	6 269	
Active Citizen Foundation	0	0	17 099	-8 259	0	8 840
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	600	21 578	107 623	-131 041	11 280	8 840
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	600	21 578	107 623	-131 041	11 280	8 840

Lisa 9 Annetused ja toetused

(eurodes)

	2020	2019
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	131 041	65 279
Mittesihtotsarbelised annetused ja toetused	576	0
Kokku annetused ja toetused	131 617	65 279

Lisa 10 Tulu ettevõtlusest

(eurodes)

	2020	2019
tulu teenustest	39 311	61 765
tulu ruumide rendist	0	875
tulu koolitustest	5 183	3 097
Kokku tulu ettevõtlusest	44 494	65 737

Lisa 11 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud

(eurodes)

	2020	2019
Üür ja rent	4 104	4 119
Mitmesugused bürookulud	10	1 295
Lähetuskulud	295	781
Raamatupidamisteenuste kulu	1 815	1 814
Ekspertiisid, sisseostetud teenused	48 870	6 513
IT teenused, kodulehekülg	12	50
Koolituste korraldamine	1 522	374
Tükised	799	0
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	57 427	14 946

Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsestele kuludele lisanduvad projektide tööjõukulud koos maksudega 2020 aastal 73 768 eurot ja 2019 aastal 56 355 eurot.

Nimetatud summad on kajastatud tulemiaruanDES tööjõukulude real.

Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2020	2019
Üür ja rent	861	863
Mitmesugused bürookulud	1 264	1 489
Lähetuskulud	248	549
Raamatupidamisteenused, audit	1 021	853
Telefon, andmeside, post	333	349
Kodulehekülg, IT teenused, reklaam	765	141
Liikmemaksud	570	570
Koolituste korraldamine, seminarid, üritused	529	1 315
Riigilõivud	17	195
Terviseedendus, töötervishoid	1 411	1 426
Kokku mitmesugused tegevuskulud	7 019	7 750

Lisa 13 Tööjõukulud

(eurodes)

	2020	2019
Palgakulu	86 882	88 975
Sotsiaalmaksud	29 518	30 163
Kokku tööjõukulud	116 400	119 138
Sellest kajastatud sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsese kuluna	73 768	56 355
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	4	4

Lisa 14 Seotud osapooled

(eurodes)

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

Kaupade ja teenuste ostud ja müügid

	2020		2019	
	Kaupade ja teenuste ostud	Kaupade ja teenuste müügid	Kaupade ja teenuste ostud	Kaupade ja teenuste müügid
Asutajad ja liikmed	0	2 622	0	678

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused

	2020	2019
Arvestatud tasu	13 862	5 760

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasuna on kajastatud juhatuse liikmetele arvestatud ja makstud juhatuse tasu ja tegevjuhi töötasu.